

POSTANOWIENIE

Dnia 14 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa [...] Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu
Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W.

przeciwko E.G. i G.G.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 14 grudnia 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanych

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi

z dnia 16 września 2019 r., sygn. akt I ACa 331/19

i nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 2 października 2017 r., sygn. akt I Nc 148/17,

**1. odmawia przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej
pozwanych w części zaskarżającej wyrok Sądu Apelacyjnego w
Łodzi,**

**2. odrzuca skargę kasacyjną pozwanych w zakresie
zaskarżenia nią nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Piotrkowie
Trybunalskim z dnia 2 października 2017 r. w odniesieniu do
zawartego w nim rozstrzygnięcia wydanego w stosunku do J.M.,**

**3. zasądza od pozwanych na rzecz powoda kwotę 5400 (pięć
tysięcy czterysta) zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w
postępowaniu kasacyjnym, płatną przez pozwanych solidarnie,**

**4. przyznaje r.pr. A.W. od Skarbu Państwa (Sądu
Apelacyjnego w Łodzi) kwotę 3600 (trzy tysiące sześćset) zł**

powiększoną o należny podatek od towarów i usług tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanym w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Pozwani E. oraz G.G. wnieśli skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 16 września 2019 r., oddalającego ich apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 20 grudnia 2018 r. wydanego w sprawie z powództwa [...] Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W. przeciwko pozwanym o zapłatę kwoty 422 588,67 zł. Sąd Okręgowy wydał najpierw w sprawie nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym względem trojga pierwotnie pozwanych, do których należała także J.M.. Trzecia pozwana nie wniosła sprzeciwu od nakazu, natomiast małżonkowie G. sprzeciw taki złożyli. Następnie wyrokiem z 20 grudnia 2018 r. zasądził od pozwanych E. i G.G. na rzecz powoda kwotę 221 193,11 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16 czerwca 2017 r. do dnia zapłaty, z zastrzeżeniem, że odpowiedzialność pozwanych w tym zakresie jest solidarna z odpowiedzialnością J.M. wynikającą z nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim wydanego w dniu 2 października 2017 r. Sąd zastrzegł również, że odpowiedzialność obojga pozwanych ograniczona jest do przysługującego im udziału w prawie własności nieruchomości zapisanej w księdze wieczystej nr [...] i wysokości hipoteki - 243 282,19 zł, zaś odpowiedzialność pozwanej E.G. ograniczona jest również do przysługującego jej udziału w prawie własności nieruchomości zapisanej w księdze wieczystej nr [...]1 i wysokości hipoteki - 243 282,19 zł. Ponadto Sąd Okręgowy umorzył postępowanie w zakresie żądania zapłaty kwoty 31 098,03 zł i oddalił powództwo w pozostałym zakresie.

Zasądzona kwota obejmowała zabezpieczony hipotecznie kapitał kredytowy otrzymany przez pozwanych E.G. i G.G. na podstawie umowy kredytu hipotecznego zawartej przez nich z [...] Bankiem S.A. w K. w dniu 1 kwietnia 2009 r. Wierzytelność banku wraz z zabezpieczeniem hipotecznym została przeniesiona na

powoda w drodze umowy cesji z dnia 31 marca 2014 r. Pozwani zgłosili szereg zarzutów kwestionując zasadność powództwa. Sąd uwzględnił jedynie zarzut przedawnienia roszczenia o zapłatę zadłużenia kredytowego. Uwzględnił jednak konsekwencje istniejącego zabezpieczenia hipotecznego, przewidziane w art. 77 u.k.w.h., zgodnie z którym upływ terminu przedawnienia nie pozbawia wierzyciela uprawnienia do uzyskania zaspokojenia tylko z obciążonego przedmiotu i jedynie w zakresie kwoty należności głównej (kapitałowej).

Sąd odwoławczy, do którego pozwani małżonkowie G. skierowali apelację, przyjął za własne ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego i jego argumentację prawną.

W skardze kasacyjnej, opartej na obydwu podstawach z art. 398³ § 1 k.p.c., pozwani zarzucili naruszenie prawa materialnego - art. 195 i art. 196 § 1 i 2 k.c., art. 244 § 1 i 2 k. c. i art. 65 ust. 1 i 2, art. 77 u.k.w.h., art. 509 § 1 i 2 w zw. z art. 5 k.c. w zw. z art. 79 k.w.h. oraz art. 118 w zw. z art. 117 § 2 k.c. oraz art. 6 k.c. Podnieśli także zarzuty naruszenia przepisów postępowania mogącego mieć wpływ na treść orzeczenia, odnoszące się do art. 73 § 2 k.p.c., art. 72 § 2 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c., art. 498 § 2 oraz art. 499 i art. 505 § 1 k.p.c. (w brzmieniu obowiązującym w chwili wydania nakazu zapłaty), art. 233 § 1 w związku z art. 328 § 2 i art. 229 oraz art. 316 § 1 w związku z art. 391 § 1, a także art. 382 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c., art. 217 § 1, art. 227, art. 229 i 232 w zw. z art. 248 § 1 k.p.c., art. 217 § 1, art. 227, art. 245 k.p.c.

We wnioskach pozwani domagali się uchylenia punktu 1 zaskarżonego wyroku i zmiany wyroku Sądu Okręgowego w części obejmującej punkt 1, 2 i 3 przez oddalenie roszczeń powoda w całości oraz rozstrzygnięcia o kosztach procesu za wszystkie instancje według norm przepisanych. Wniosek ewentualny dotyczył uchylenia zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazania sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi. Wniosek obejmował też przyznanie od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanym z urzędu. Dodatkowo wnieśli o uchylenie nakazu zapłaty z dnia 2 października 2017 w całości i oddalenie wszelkich roszczeń powoda wobec pozwanej J.M..

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwanych powód wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie mu od pozwanych zwrotu kosztów postępowania wywołanych wniesieniem skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania.

Skarżący uzasadnili potrzebę rozpatrzenia ich skargi przesłankami z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. to znaczy wystąpieniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, które ujęli w pytaniu: „Czy współwłasność nieruchomości, objętych współwłasnością w częściach ułamkowych (jedna z nieruchomości) oraz objętych współwłasnością w częściach ułamkowych a ponadto współwłasnością łączną (druga z nieruchomości), na których przed wejściem w życie ustawy z dnia 26 września 2009 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. Nr 131, poz. 1075) ustanowiono hipotekę łączną umowną zwykłą i hipotekę umowną kaucyjną, obciążające całe te nieruchomości, (powoduje, że) (...) wszyscy współwłaściciele odpowiadają jako dłużnicy rzeczowi już pod rządem znowelizowanej ustawą z dnia 26 września 2009 r., ustawy o księgach wieczystych i hipotece, w warunkach współuczestnictwa jednolitego i koniecznego, a konieczność jednolitego rozstrzygnięcia wynika z istoty obu tych stosunków prawnych.”

Skarżący powołali się także na oczywistą zasadność swojej skargi, wskazując, że wyrok w kontrolowanej sprawie winien był zapaść w warunkach współuczestnictwa jednolitego i koniecznego, co przemawia za uznaniem, że skarga

kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nadto wskazali, iż w toku postępowania apelacyjnego nie została należycie zrealizowana funkcja rozpoznawcza i kontrolna Sądu drugiej instancji.

Istotne zagadnienie prawne to doniosły problem prawny, nowy lub już wcześniej występujący, lecz nadal niedostatecznie rozważony i wyjaśniony, mający znaczenie nie tylko jako wątpliwość występująca w danej sprawie i rzutująca na jej rozstrzygnięcie, ale powtarzający się w przestrzeni prawnej i mający ważne znaczenie także w innych sprawach. Problem taki powinien być ujęty w powiązaniu z przepisami prawnymi, na których tle powstał i sprecyzowany w wywodzie prawnym wskazującym na źródła i przedmiot niejasności i na możliwe rozwiązania interpretacyjne. Musi też rzeczywiście występować w sprawie, a jego rozstrzygnięcie - stanowić niezbędny etap rozpoznawania skargi kasacyjnej w granicach wskazanych w art. 398¹³ § 1 k.p.c.

Problem wskazany przez skarżących nie może być uznany za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., gdyż nie budzi jakichkolwiek wątpliwości prawnych. Charakter odpowiedzialności rzeczowej wynikający ze stosunku hipoteki i sposób jego realizacji na drodze sądowej wyjaśniony został w uzasadnieniach wyroków Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 1998 r., I CKN 864/98 (OSNC 1999, nr 6, poz. 111) i z dnia 10 września 1999 r., III CKN 331/98 (OSNC 2000, nr 3, poz. 570, baza Lex nr 343900) oraz w wyroku tego Sądu z dnia 16 lipca 2003 r., V CK 19/2002 (baza Lex nr 3854374). Charakter współuczestnictwa w sprawie wynika z rodzaju współwłasności pomiędzy współwłaścicielami nieruchomości obciążanych hipotekami (wspólność małżeńska pomiędzy pozwanymi w zakresie udziału $\frac{1}{2}$ w prawie własności działki nr [...] oraz własność udziału $\frac{1}{2}$ w działce nr [...]1 przysługująca pozwanej E.G., pozostałe udziały w obu działkach przysługują J.M.). Zaspokojenie zabezpieczonej wierzytelności powoda przez któregośkolwiek z dłużników rzeczowych odniesie skutek także względem pozostałych, gdyż spowoduje wygaśnięcie hipoteki. Charakter odpowiedzialności odpowiada więc w zasadzie solidarności dłużników. Pozwani są w sprawie w zakresie odpowiedzialności ze wspólnego udziału w działce nr [...] współuczestnikami koniecznymi, natomiast pozwana J.M. a także pozwana E.G. w odniesieniu do hipotecznego zabezpieczenia na działce nr [...]1 miały status

współuczestniczek materialnych. Niezaskarżenie przez J.M. nakazu zapłaty spowodowało powstanie skutków prawomocności, nie mogło być podważone działaniami pozostałych pozwanych na żadnym dalszym etapie postępowania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2017 r. (V CSK 215/16, OSNC 2017, nr 9, poz. 104). Skarżący nie wykazali więc wystąpienia przesłanki przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Z kolei oczywista zasadność skargi kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi - bez pogłębionej analizy i jurydycznych dociekań - w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie, a zaskarżone orzeczenie jest jaskrawo błędne. Skarżący powinien wykazać kwalifikowany charakter naruszenia przynajmniej jednego z przepisów prawa wskazanych w podstawach skargi, a także niewątpliwą zasadność swojej skargi, jako kwestionującej jaskrawo nieprawidłowe orzeczenie (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15, LEX nr 1770910).

Wskazana przez skarżących argumentacja nie przemawia za uznaniem, iż ich skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, co wynika z wyżej omówionych zasad odpowiedzialności poszczególnych pozwanych.

Skarga kasacyjna w części zaskarżającej rozstrzygnięcie wydane w stosunku do J.M. (tj. nakaz zapłaty z dnia 2 października 2017 r.) podlegała odrzuceniu jako niedopuszczalna (art. 398⁶ § 3 k.p.c.).

W rezultacie powołane przez skarżących podstawy przyjęcia ich skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wystąpiły. Okoliczności sprawy nie wskazują też, aby zachodziły inne przesłanki przedsądu z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia tej skargi do rozpatrzenia.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 w związku z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 7, § 10 ust. 4 pkt 2 i § 15 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 265). Z kolei rozstrzygnięcie o kosztach pomocy prawnej udzielonej pozwanym z urzędu w postępowaniu kasacyjnym wynika z § 2 pkt 1, § 4 ust. 1 i 3 i § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października

2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (jedn. tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 68).

as

jw